

Lletra oberta al director d'«El Temps»

Alfons Cucó

Com el seu títol indica, aquesta vol ser una lletra oberta i, de cap manera, una lletra de batalla. Tinc molt clar que les lletres de batalla s'han de creuar amb els enemics o, en tot cas, amb els adversaris. Al llarg d'una ja dilatada trajectòria d'home públic, he hagut de creuar dialècticament les armes en els papers públics amb honorables personatges com ara don Ricardo de la Cierva, la senyoreta Reyna o don Vicente Ramos, la significació ideològica i política dels quals no necessita major explicació.

No hauria de ser aquest, òbviament, el cas, i per això no vull donar lloc, pel meu costat, a equívocs indeguts. Almenys, crec saber qui són els meus adversaris. No sé si ho té tan clar —potser sí, i en aquest cas fóra jo l'equivocat— l'ardit redactor del seu setmanari que tan fogosament i gratuïta m'escomet amb fúria digna, crec, de millor causa, utilitzant —d'altra banda— tots els recursos de l'acreditat gènere pamfletístic. Els ha posats tots en joc, i bon profit que li faça. No seré jo qui li responga amb els mateixos mètodes i no precisament per caritat cristiana ni tampoc, diguem-ho tot, per manca de recursos verbals. És una pura qüestió de temps i de ganes. I no tinc ni una cosa ni l'altra.

Però sí que voldria, senyor director, aprofitar l'ocasió per a —deixant a banda anècdotes desagradables— fer alguna reflexió en veu alta i explicar alguna preocupació que fa temps em ronda i que potser no és del tot aliena al cas.

Aquesta preocupació és molt senzilla. Crec que cal anar revisant la concepció patrimonialista que, dissortadament, tan freqüent és al món valencianista. Em fa la impressió que considerar que «el valencianisme sóc jo» (i, en tot cas, «jo i els meus»), ens està portant acceleradament a una juxtaposició de compartiments estancs, primer pas per a contemplar-nos mútuament com a enemics, i a imaginar —o, inclús, a iniciar—

l'operació de l'autofàgia. ¡I tan pobres com som!

Pel meu compte, no crec que aquests exercicis de canibalisme siguin els que convinga fixar com a prioritaris. Crec, més aviat, que en un país com el valencià, amb les enormes mancances que s'hi poden constatar (civils, culturals i, també, polítiques) i amb la multitud de problemes que ens envolten, hi ha encara molt de camí a fer, abans de començar a excitar absurds apetits devoradors.

És clar, senyor director, que postule per una concepció plural i no esquifida ni —repetesc— patrimonialista del valencianisme. La recuperació i la reconstrucció nacional dels valencians no pot reduir-se ni a uns determinats clans, ni a unes tribus específiques, ni inclús a cap partit polític concret. Tots els moviments de recuperació i de reconstrucció nacional que conec que hagen assolit èxit total o parcial, en un moment o un altre de la seua trajectòria, han hagut de fixar uns mínims denominadors comuns, per modestes que aquests fossin. El «totorerisme», per utilitzar el mot que tant agradava a Vicens i Vives, és una recepta que sol conduir a la destrucció.

Jo crec, senyor director, que cal estimular els ponts de diàleg, i no cremar-los. Crec també que cal fomentar llocs de trobada —com a les velles «societats d'idees» de la

Renaixença—on es pugui discutir el que es pensa amb sinceritat i seguretat. Crec, en fi, que cal superar el patrimonialisme per mitjà del respecte mutu, de l'honestat i de la il·lustració.

És evident que amb aquestes paraules no estic per la creació de cap tipus de convergència ni, encara menys, propicie cap mena de plataforma més o menys unitària. Res d'això. Em sembla que durant els darrers anys hem cregut massa en fórmules polítiques màgiques que havien d'alterar de sobte la conformació, tan precària, de la societat civil valenciana i, també, que el canvi de mentalitat dels nostres conciutadans podia encetar-se a colp de decret. Les «revolucions des de dalt» tenen els seus límits i la mateixa política també els té, vista sobretot la configuració que han anat adoptant, entre nosaltres, els partits polítics.

Cal confiar que aquestes limitacions s'hauran de superar amb el temps i la lògica maduració de les coses. Però també és cert que hauríem d'iniciar, eventualment, una aproximació seriosa a grans sectors de la societat valenciana que, per raons històriques, es troben encara en un estadi de «fosca» consciència nacional. Abordar aquestes qüestions, incidir en profunditat en la societat civil, implica la creació d'un cert clima que redueca la crispació perpètua i estalvie el dicteri gratuït i recíproc. Qui no es condueca amb aquest tarannà difícilment podrà, al meu entendre, col·laborar a establir una mínima i imprescindible solidaritat a l'interior del nostre poble.

Tard o d'hora, senyor director, molts dels qui mantenim una pregona preocupació pel país i treballam —ara no importa des de quina òptica concreta— per la seua progressiva i democràtica normalització tindrem la necessitat, i espere que també el coratge, d'intentar una convivència diferent, nascuda d'una intenció que crec que ens és comuna. Amb aquesta convicció, signe la lletra.